N°. 136. 1863.

F. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 12 November.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel, bevattende het vervolg van het verslag van het verhandelde in de zitting der provinciale staten van 6 dezer.

Editie van woensdag avond 8 ure.

Middelburg 11 november.

Gisteren is de tweede kamer [illegible] gekomen en heeft zij eene korte zitting gehouden [illegible] van reeds bekende wetsontwerpen zijn ingekomen, waaronder die tot regeling van het geneeskundig staatstoezigt.

In de zitting van heden is bepaald dat de beraadslagingen over het wetsontwerp houdende voorzieningen omtrent de nederlandsche bank enz. vrijdag zullen aanvangen. Voorts is besloten dat de voorzitter der kamer voor de leden audientie zal vragen, om gezamenlijk aan Z. M. den koning hunne hulde aan te bieden bij gelegenheid van de herdenking der gebeurtenissen van 1813.

De stoomboot Stad Middelburg no. 2 is gisteren nacht *ten 2 ure te Rotterdam aangekomen en zal vermoedelijk* zaturdag de dienst van daar op Middelburg hervatten, waardoor op vrijdag van hier op Rotterdam geen stoomboot zal varen.

Als jaarlijksche bijdrage in de kosten der vestiging van een reddingsboot te Zoutelande heeft de gemeenteraad van Vlissingen in zijne zitting van gisteren f 50 toegestaan. — Men zie overigens het verslag der zitting op de volgende bladzijde.

* Aan de markt te Goes waren gisteren 270 stuks vee, waaronder weinig vet goed, welke voor belgische rekening werden opgekocht; de handel was tamelijk levendig en de prijzen waren blijvende.

Jhr. mr. J. J. Pompe van Meerdervoort, benoemd kantonregter te Sluis, heeft heden voor de arrondissements-regtbank alhier als zoodanig den eed afgelegd.

Volgens een berigt van de Amsterdamsche courant zal *Z. M. de koning der Nederlanden uitgenoodigd worden* aan het te Parijs te houden kongres deel te nemen.

De Staatscourant van gisteren deelt mede de wet van den 1 dezer tot het stichten van een paleis voor de staten generaal.

Men verneemt dat dr. J. J. van Oosterzee, hoogleeraar te Utrecht, de feestrede zal houden bij de plegtigheid van het leggen van den eersten steen van het *monument ter herinnering* aan de gebeurtenissen van 1813, in het Willemspark te 's Gravenhage op te rigten.

De kollekte voor het nationaal gedenkteeken voor november 1813 enz. heeft te Veere niet, zoo als wij in een onzer *vorige nommers meldden, ongeveer 1¼ maar ongeveer 3¼* cent opgebragt.

Te Monnikkendam, met 2691 zielen, is f 150 of gemiddeld 5¼ cent per hoofd ontvangen; te Smallingerland, met 8291 zielen, f 47,38 of gemiddeld ruim een halve cent per hoofd; te Hummelo en Keppel (Gelderland), met 3135 zielen, f 130.09½ of gemiddeld 4 cent per hoofd; te *Harmelen* (Utrecht), met 1432 zielen, f 75.80 of gemiddeld ruim 5 cent per hoofd; te Kockengen (Utrecht), met 726 zielen, f 24 of gemiddeld ruim 3 cent per hoofd; te Zwaluwe (Noord-Brabant), met 3456 zielen, f 184.55 of gemiddeld ruim 5 cent per hoofd; te Moergestel, met 1242 zielen f 3,20 of gemiddeld een kwart cent per hoofd; te Hekelingen, met 604 zielen, f 47,40 of gemiddeld ongeveer 8 cent per hoofd; te Franeker, met 5869 zielen, f 117 of gemiddeld ongeveer 2 cent per hoofd; te Ooststellingwerf, met 8260 zielen, f 171,65 of gemiddeld 2 cent per hoofd; te Amerongen, met 2169 zielen, f 19 of gemiddeld ongeveer 1 cent per hoofd.

Volgens het Nieuw dagblad van 's Gravenhage bestaat bij de regering het plan om te Tilburg eene rijks kweekschool voor middelbaar onderwijs op te rigten.

Feestviering op 17 november enz.

Ook alhier zal 17 november niet ongevierd voorbij gaan, hoewel, zoo als men weet, de bevrijding van Walcheren eerst *van de eerste dagen van mei 1814 dagteekent.* Men schijnt hier over het algemeen van gevoelen te zijn, naar het ons voorkomt teregt, dat het herkrijgen van onze regten als zelfstandig volk, bij den *vijftigjarigen gedenkdag,* allereerst tot eene algemeene nederlandsche feestviering moet nopen, en dat men daaraan geenszins het nationale karakter mag ontnemen, door de feestelijkheden te verschuiven tot de dagen waarop deze of gene gemeente in het bijzonder door onze fransche bezetting verlaten werd.

Mogt men echter hier ook nog den 30 april willen vieren, den dag waarop *door het fransche goevernement bevelen* tot ontruiming van het eiland zijn gegeven, of wel, beter nog, den 5 mei, den dag waarop de kommissarissen van den soevereinen vorst, van Veere komende, plegtig werden ingehaald, dan hopen we dat aan de feestviering een waardig historiesch karakter en gepaste leiding zal kunnen gegeven worden, opdat de bevolking dien dag in waarlijke vreugde zou kunnen doorbrengen.

Intusschen vernemen wij dat op 17 november, behalve de armen in de verschillende gestichten en de kinderen op de scholen voor min- en onvermogenden, ook de leerlingen op de openbare scholen van de onderwijzers van Sluys, Auer en van Swers feestelijk zullen onthaald worden, terwijl op alle openbare scholen eene ruime uitdeeling van van der Palms gedenkschrift en Allebés feestplaat zal plaats hebben.

Door het garnizoen zal des middags op de markt groote parade gehouden worden, waarbij de dienstdoende schutterij zich zal aansluiten.

Voorts zal het muziekkorps van de schutterij zich in den loop van den dag op onderscheidene punten doen hooren, terwijl des avonds in het bijzonder het marktplein het terrein van versiering, illuminatie en, ten slotte, vuurwerk wezen zal.

— * Te Goes zullen, naar men ons mededeelt, de feestelijkheden bestaan in het navolgende: maandag 16 dezer, openbare opvoering van de rederijkers kamer Vondel, met eene openingsrede door dr. S. Piccardt. Dingsdag 17 dezer, concours van de zuid-bevelandsche handboogschutterijen, te geven door de societeit Jacoba van Beijeren, terwijl er door de ingezetenen in het algemeen zal worden gevlagd en hier en daar toebereidselen worden gemaakt tot illuminatie en het afsteken van vuurwerken. Verder zullen de kinderen in het weeshuis en de verpleegden in de gestichten des avonds worden onthaald.

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Benoemd tot broeder der orde van den Nederlandschen leeuw de opperwachtmeester W. van Ling, van de divisie koninklijke maréchausseé in Noord-Brabant.

LEGER. Overgeplaatst in rang en ancienneteit de 2e luitenant A. A. A. Clignett, van het 2e regement infanterie, bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indië, en de 2e luitenant F. A. de Perponcher, van het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indië, bij het wapen van het leger hier te lande, en wel bij het 3e regement.

INDISCHE DIENST Op verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, met ingang van 1 januarij 1864 en onder toekenning van pensioen, aan den oost-indischen hoofdambtenaar jhr. mr. D. A. Junius van Hemert, laatstelijk direkteur der middelen en domeinen in Nederlandsch-Indië, thans met verlof hier te lande.

BELASTINGEN ENZ. Benoemd tot ontvanger der direkte belastingen en akcijnsen te Tubbergen, de heer G. J. Soetekou, thans ontvanger te Dennekamp; te Ruinen c. a, de heer C. Pothoff Hulst, thans meter-taxateur van den turf te Zuidwolde; te Zuidhorn, de heer W. E. baron van Till, thans ontvanger te Brakel; te Brakel c. a., de heer E. F. H. de Quay, thans surnumerair der direkte belastingen, in- en uitgaande regten en akcijnsen in Noord-Brabant; te Gemert c. a, de heer A. G. Reighard, thans in de zelfde betrekking te Wognum.

Marine en leger.

* Zr. Ms. raderstoomschip Cycloop is gisteren van het Nieuwediep te Vlissingen binnengekomen, overbrengende een detachement schepelingen voor Zr Ms. korvet Prins Maurits der Nederlanden. — De Cycloop is des avonds weder naar het Nieuwediep teruggekeerd.

Regtszaken.

De heeren G. A. Vorsterman van Ooijen, hoofdonderwijzer, en G. P. Roos, boekdrukker en brievengaarder, *beide te Aardenburg, hebben hooger beroep* aangeteekend van het vonnis der arrondissements regtbank alhier van den 29 oktober, waarbij zij in hunne hoedanigheid van verantwoordelijke *redakteuren van het Sluisch weekblad* ieder tot eene geldboete van f 20 zijn veroordeeld.

Gemengde berigten.

Donderdag avond zijn te Helder twee man van het korps mineurs, te Utrecht in garnizoen, op vermoeden van *desertie, door de policie in verzekerde bewaring genomen.* Die jongelieden hadden, na hunne plunje verkocht te hebben, het plan gemaakt om met een der engelsche booten *naar Engeland te ontsnappen.*

— Vrijdag was de spoortrein van Harlingen naar Leeuwarden zoo talrijk bezet, dat de passagiers zelfs in de goederenwagens, den *kolenwagen en op de lokomotief hadden* plaats genomen.

— Volgens berigten uit de dagbladen woont te Triëst eene vrouw, *die in 1740 geboren en dus 123 jaren oud is.*

— Volgens een berigt in den Courrier de la Meuse is in het huis van arrest te Maastricht een inwoner der gemeente Vaals overgebragt, die gevat werd op het oogenblik, dat hij *bezig was met een schuur in brand te steken,* terwijl men later het slot van den klokkentoren met steentjes verstopt en insgelijks het slot der deur van het brandspuitenhuisje onbruikbaar gemaakt vond, met het blijkbaar doel om dadelijke hulp te beletten. In de laatste tijden werd de gemeente Vaals tot veertien malen door brand geteisterd, en telkens was de nu aangehoudene de eerste, die ter hulp snelde en de daarvoor toegekende premie ontving.

— Zondag morgen, omstreeks zes ure, barstte *te Delft* wederom brand uit, en wel in de garnizoens-infirmerie. Ontstaan in de apotheek, door welke oorzaak weet men niet, stond dit gebouw weldra in ligte laaije vlam en is dan ook spoedig uitgebrand. Voornamenlijk aan de wintstilte, doch ook aan de spoedig toegesnelde brandweer heeft men het te danken dat de brand zich niet verder heeft uitgebreid, en men was dien ten ruim 7 ure meester. Daar de apotheek in het achterste gedeelte van de infirmerie geplaatst is, heeft men de verpleegde militairen niet behoeven te vervoeren en zijn deze dus met den schrik vrijgekomen.

— Het onstuimige weder in de vorige week heeft een zeer nadeeligen invloed uitgeoefend op de zalmvangst te Ammerstol. Er zijn van den 2 tot den 6 november gevangen 41 stuks, waaronder slechts weinig winterzalmen. De oude afgeloopen zomerzalm, die de storm de rivier opgevoerd heeft, is van weinig waarde meer, toch worden zij nog met f 1 à f 1.25 per ½ pond betaald. De nieuwe winterzalm gold van f 2 tot f 2.15 per ½ ned. pond.

— Aan een brief van een engelschman uit Mexiko wordt de volgende anekdote ontleend: Bij het spoorwegstation Painbuza wilde eene voorname jonge mexikaansche dame uit den trein stappen, toen twee galante officieren, een franschman en een tot de franschen overgeloopen mexikaan, in schitterende uniform, de hand uitstaken, om de dame behulpzaam te zijn in het uitstijgen. De dame wees *den mexikaan af met de woorden:* Entre un invasor y un traidor prefiero el primero (tusschen een overweldiger en een verrader geef ik de voorkeur aan den eersten) en reikte den franschman hare hand.

— Te Pesth is de verantwoordelijke redakteur van de Humoristieke Listy, wegens een persdelikt veroordeeld tot *acht maanden zware kerkerstraf, verzwaard door twee dagen* per maand cellulaire gevangenis, het verlies der cautie à 1000 fl. en de schorsing van het blad gedurende drie *maanden.*

Burgerlijke stand.

MIDDELBURG. Eerste huwelijksafkondiging den 7 dezer: J M. Hoffman, jm. 29 j. met E M. Fanoij, jd. 27 j. W. F. Geldof, jm. 28 j. met M. Adamse, wed. 28 j.

(Van 31 oktober tot 7 november.)

VLISSINGEN. Gehuwd: J. de Plaa, jm. 24 j. met J. Adamse, jd. 28 j. A. J. Fey, jm. 28 j. met M. Aggenbach, jd. 23 j. F. P. Groeneveld, jm. 49 j. met J. van der Jagt, wed. van L. Illeba, 43 j. R J Hefftij, jm. 39 j. met C. J. C. Ykhoorn, jd. 31 j. J. K. Hariot, jm. 23 j. met S. Behrens, jd. 24 *jaren.*

Bevallen: J. W. Diesch, geb. Fous d. J. de Lange, geb. Wanjon, z. S. Soetens, geb. de Vos, z. C. Plasse, geb. de *Munck, d.* J. P. *Wernau,* geb. Blok, *d.*

Overleden: C. Wendels, jm. 33 j. M. J. van der Linde, z. 8 w. P. J. Tabbernee, man van M C. van Graafeiland, 39 j. A. D. C. *Herckenrath, d.* 4 j E. C. J. Sesée, z 7 *m.* A. Willemse, jd. 47 j. D. Verkerk, d, 6 m. J. C. A. Smit, jm. 20 j. B. Callenfels, d. 2 j.

GOES. Gehuwd: *J, Snoep, weduwn, 32 j. met J. van* Loo, jd. 30 j.

Bevallen: C. Saaman, geb. Boone, z. J. den Hollander, geb. Bak, d J. F. Korstanje, geb. van *den Bussche,* z. M. Kiters, geb. Reijnhout, d. A Scheffer, geb. Zandijk, z. W. Hooze, geb. Ellefrinks, z. J Gelok, geb. van den Wijngaert, z. N. de Jonge, geb. Ossewaarde, d. A. de Nooijer, geb. Nonnekes, d. J. van der Bliek, geb. Filius, z.

Overleden: J. Karelse, man van C Mange, 53 j. P. Spijck, z. ruim 10 m. G J. Beuningem, d, ruim 2 m. P. B. de Croo, vrouw van R den Hond, 63 j.

ZIERIKZEE Gehuwd: F. Broeksmit, jm. 28 j. met G. A. van der Linden, jd. 29 j. P. Bijkerk, jm. 28 j. met A. Hogerheide, jd. 22 j. P. Put jm 21 j. met J. J. Verloo, jd. 21 j.

Bevallen: P. Morijn, geb. Versteeg, z. J. Huikeshoven, geb. de Roo, z A van Westen, geb. Hendrikse, z. S. A. Wierkx, geb. Verdoorn, z. D. W. Adamse, geb. Embden, d. M. Bakker, geb. Peeterse, z.

Overleden: C. Kooijman, vrouw van M. Franke, 34 j. K. A. Enters, d. 6 m. P. Lokker, z. 6½ j. A. Wierkx, z. 2 d.

In de maand october 1863 zijn in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven:

Te Middelburg, 7 huwelijken; 35 geboorten, als 15 zoons en 20 dochters; *27* sterfgevallen, als *17 van* het mannelijk en 20 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 1. (Van de ingeschrevenen is één elders overleden.)

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 10, en van 1 — 5, 1. 5 — 10, 0. 10 — 15, 2. 15 — 20, 0. 20 — 25, 0. 25 — 30, 0. 30 — 35, 0. 35 — 40, 0. 40 — 45, 3. 45 — 50, 3. 50 — 55, 0. 55 — 60, 0. 60 — 65, 1. 65 — 70, 0. 70 — 75, 2. 75 — 80, 2. 80 — 85, 1. 85 — 90, 2.

Te Vlissingen, 4 huwelijken; 45 geboorten, als 25 zoons en 20 dochters; 26 sterfgevallen, 14 van het mannelijk en 12 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 4.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 7, en van 1 — 5, 7. 5 — 10, 2. 10 — 15, 2. 15 — 20, 0. 20 — 25, 0. 25 — 30, 1. 30 — 35, 0. 35 — 40, 0. 40 — 45, 1. 45 — 50, 0. 50 — 55, 0. 55 — 60, 0. 60 — 65, 1. 65 — 70, 2. 70 — 75, 1. 75 — 80, 2.

Te Zierikzee, 3 huwelijken; 26 geboorten, als 16 zoons en 10 dochters; 10 sterfgevallen, 3 van het mannelijk en 7 van het vrouwelijk geslacht.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 2, en van 1 — 5, 3. 20 — 25, 1. 55 — 60, 1. 80 — 85, 3.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.
November 1863.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0o.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u	*Aanmerkingen.*
1	W. t Z.	14	754 6	6.0	0.88	6.80	1.1	bew. buijig regen.
2	ZWest.	23	759.1	9.4	0 79	7.40	2 5	dik bew. buij. reg.
3	Nw. t W	9	759 8	9 2	0.67	6 28	6.9	ligt bew. buij. reg.
4	W. t. N.	19	761.9	13 3	0.89	10 34	4.2	bew. buijig regen.
5	ZO. t. O.	1	767.8	11.0	0.95	9.80	1.6	dik bew. betr. b. r.
6	O. NO.	5	774 6	9 7	0.76	7.28	5 9	ligt bew. vm. reg.
7	NWest.	7	767.9	9.6	0.80	7.60	0 5	ligt bew. heij. betr.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 10 november.

Voorzitter de heer Callenfels. — Afwezig de heer Thierens.

De notulen der zittingen van 12 en 24 oktober zijn gelezen en goedgekeurd.

De voorzitter deelt mede dat burgemeester en wethouders gereed zijn ter beantwoording van de in de voorlaatste zitting gemaakte aanmerkingen op de handelingen van het dagelijksch bestuur. De uitvoerigheid dier beantwoording heeft evenwel een schriftelijke mededeeling noodig gemaakt, waarmede de heer Winkelman zich namens het kollegie van burgemeester en wethouders belast.

Uit de voorlezing van dit zeer uitgebreide antwoord bleek in hoofdzaak, volgens *de vooropgezette algemeene* beschouwingen, dat het dagelijksch bestuur zich diep gegriefd gevoelt over de beschuldigingen direkt tegen den gemeente-bouwmeester en mitsdien indirekt tegen burgemeester en wethouders ingebragt. Het kollegie beschouwt zijne benoeming als een votum van vertrouwen, en is zich bewust aan dit vertrouwen naar pligt te hebben beantwoord, evenzeer als het zich voorneemt ook de belangen der gemeente te behartigen zoo lang het als zoodanig daartoe geroepen wordt. Het betreurt de beschuldiging, dat het geen verstand zou hebben voor de beoordeeling *der uitvoering* van gemeentewerken, en wel door een lid dat, zoo hij wil, zal moeten erkennen dat de gemeentezaken goed worden beheerd. Het betreurt niet minder dat den gemeentebouwmeester openlijk wordt ten laste gelegd dat hij hout hetwelk voor f 18 te koop is, voor f 40 zou hebben in rekening gebragt, hetgeen gelijk staat met de beschuldiging dat hij de gemeente besteelt; maar het vraagt tegelijk hiervoor deugdelijke bewijzen. Overigens wijst het op de zucht van sommige raadsleden om zich te mengen in de aangelegenheden van het dagelijksch bestuur, en geeft de aanbeveling aan die leden om te bestuderen wat tot den werkkring van lid van den raad en wat tot dien van burgemeester en wethouders behoort. Tevens wijst het op het nuttige en noodige van zamenwerking, onder opmerking dat die alleen kan plaats hebben als men het dagelijksch bestuur niet beschuldigt of verdenkt dat het geld der ingezetenen niet goed wordt beheerd.

Overgaande tot de feiten zelve, vestigen burgemeester en wethouders het oog op de beschuldiging van den heer van der Hijden betreffende het door den gemeentebouwmeester in rekening gebragte hout. Naar hunne meening heeft die heer, die destijds lid der kommissie van toezigt was, niet goed gehandeld door het onthouden van inlichtingen aan den raad omtrent feiten die hij nu als beschuldiging aanvoert. Die beschuldiging is echter onjuist volgens ontvangen inlichtingen. De architekt meent dat hem niet f 18 maar f 28 voor het te gebruiken hout is gevraagd, doch hij heeft dat hout later niet kunnen krijgen en hij, bij wien hij zich naar den prijs heeft geïnformeerd, weet niet meer welken prijs hij destijds heeft bedongen, maar meent tevens dat ieder die van hout verstand heeft moet weten dat bedoeld hout nooit voor f 18 te krijgen is — Voors worden in herinnering gebragt de bedenkingen van den heer de Kruyff omtrent de kosten van het schilderwerk en de door den heer van der Hijden daarvan opgemaakte lijst, eene lijst welke volgens burgemeester en wethouders onvolledig en wier cijfers onjuist zijn, ja zoodanig dat iemand die ter goeder trouw handelt onmogelijk voor het uitgetrokken bedrag het werk zou kunnen leveren. Niet minder wordt bevreemding *te kennen gegeven over de klagt van den heer de* Kruyff omtrent de enorme kosten, een bewering welke door cijfers wordt wederlegd, waaruit blijkt dat onder den vorigen bouwmeester veel hoogere kosten in rekening werden gebragt. Een en ander strekt om te doen uitkomen dat burgemeester en wethouders niet kunnen worden beschuldigd van verkwisting. — Betreffende het voorstel van den heer van Uije Pieterse, om alle gemeentewerken aan te besteden geven burgemeester en wethouders als hunne meening te kennen dat dit niet wel mogelijk is. Zij staven dit gevoelen door te wijzen op de treurige resultaten van vroegere aanbestedingen en de mededeeling van eenige bijzonderheden daaromtrent. Zij verzetten zich dan ook met kracht tegen de verlangde aanbesteding, daar zij alleen van groote werken de uitvoering onder eigen beheer niet wenschelijk achten. Zij doen tegelijk mededeeling van de wijze waarop de uitvoering van gemeentewerken in het algemeen wordt beheerd, waaruit blijkt, naar hunne meening, dat de prijzen voor materialen op de inschrijvingsbiljetten — daartoe aan de neringdoenden toegezonden en na *invulling door een lid van het dagelijksch bestuur nagezien* en met prijscouranten vergeleken — over het algemeen matig zijn, hoewel zij vermoedelijk nog minder zouden wezen zoo men niet tot de gemeente zelve beperkt ware. De verpligting tot de aanbesteding van alle gemeentewerken hebben burgemeester en wethouders in de gemeentewet ook niet kunnen ontwaren, evenmin als de bevoegdheid van de leden van den raad tot het toezigt op de uitvoering. Die uitvoering en de wijze daarvan moeten huns inziens dan ook worden overgelaten aan hen die daarmede belast zijn. — Ten slotte worden nog eenige inlichtingen gegeven omtrent de kosten van onderhoud van sommige perceelen, alsmede de schrijfbehoeften. Betreffende de eerste blijkt daaruit dat die niet zoo groot zijn als men meende, en ten opzigte der laatste dat daaromtrent het noodige toezigt steeds is en wordt uitgeoefend. — Na een en ander verklaren burgemeester en wethouders zich tegen de verlangde aanbesteding, op grond dat de ervaring heeft geleerd dat deze tot nadeel der gemeente strekt. De bijlagen, voor zoo ver die inlichtingen omtrent cijfers betreffen, zullen burgemeester en wethouders voor de leden op de griffie ter inzage leggen.

Nadat de heer van Uije Pieterse een bevestigend antwoord heeft ontvangen op de vraag of zijn voorstel alsnu in de volgende vergadering zal worden behandeld, verzoekt hij dat het nu voorgelezen stuk bij de leden ter inzage zal worden rondgezonden, daar het niet te vergen is dat zij voor de inzage eenige uren op de griffie vertoeven, en het ook gebeuren kan dat twee leden aldaar gelijktijdig zich zouden bevinden. Hij wijst hierbij op het groot belang van dat stuk en zegt dat hij het betreurt dat het dagelijksch bestuur zich in den aanvang daarvan eenigzins verbitterd schijnt te betoonen, daar geen der raadsleden eenig wantrouwen jegens de handelingen van dat bestuur heeft willen aan den dag leggen maar ieder steeds het waarachtig belang der gemeente op het oog heeft

Daar de leden van het dagelijksch bestuur zich tegen de gevraagde rondzending verzetten, op grond dat het stuk als eene blooté mededeeling moet worden aangemerkt, welke alleen *wegens hare uitgebreidheid in schrift gebragt is, wordt* na eenige diskussie besloten dat daarvan ter griffie kan worden kennis genomen.

In den loop dier diskussie hield de heer van der Hijden zijne bewering omtrent den prijs van het gebruikte hout staande, en noodigde hij den voorzitter uit eene kommissie van onderzoek te benoemen, waarvan deze het nut niet inziet maar den heer van der Hijden tot het bewijzen zijner beschuldiging aanspoort. Op de aanmerking van den heer Uyttenhooven, dat hij, als lid der kommissie van toezigt, *zijne bedenkingen niet* had *moeten terug houden tot lang* nadat die kommissie haar verslag omtrent de goede oplevering van het werk had uitgebragt, maar hij die tijdens de uitvoering had moeten kenbaar maken, antwoordde de heer van der Hijden dat hij ter goeder trouw had geloofd dat de gemeentebouwmeester aan zijne inlichtingen het oor geleend en dienovereenkomstig het hout gekocht had, en dat hij, toen uit de rekening bleek dat dit niet geschied is, meende zijne bedenkingen niet vóór de behandeling der gemeentebegrooting te moeten kenbaar maken.

Alsnu komt aan de orde het onlangs uitgebragt en bij de leden rondgezonden rapport omtrent de afwatering der Slijkstraat. De konklusie daarvan strekt om aan het bezwaar der bewoners tegemoet te komen door eene waterleiding van de Slijkstraat naar de binnenvest, waarvan de kosten, met inbegrip van die voor riolen in de Slijk- en Breewaterstraat, f 733,20 zouden bedragen en waartoe de toestemming van het departement van oorlog zal moeten worden aangevraagd.

Deze konklusie wordt algemeen toegejuicht, zoo dat zij, na eenige beraadslaging over den tijd der uitvoering, met algemeene stemmen is goedgekeurd. Na de vereischte toestemming zal zoo spoedig als het jaargetijde het toelaat met den aanleg begonnen worden.

De voorzitter doet eenige mededeelingen omtrent de kosten van een reddingboot te Zoutelande, welke voor de boot alleen f 3000 bedragen, zonder onderhoud en zonder dat eenige berekening omtrent het gebruik daarvan kan worden gemaakt. Hij stelt namens burgemeester en wethouders voor om, als blijk van belangstelling in ongelukkigen en hoewel Vlissingen geen direkt belang bij de boot heeft, jaarlijks eene som van f 50 in de kosten bij te dragen.

Volgens den heer Hector ware het beter dat de reddingmaatschappij zich tot gedeputeerde staten wendde en deze de verschillende gemeentebesturen daaromtrent hoorden, om zoo doende tot zamenwerking te geraken, daar f 50 op zich zelve niet baat en als een druppel aan den emmer moet worden beschouwd. — De heer Ruysch deelt dit gevoelen, maar meent dat er al konferenties met den kommissaris des konings hebben plaats gehad. — De heer de Groof, als gemagtigde der reddingmaatschappij, deelt mede dat de kommissaris des konings aan hem heeft te kennen gegeven dat hij twijfelde of een maatregel in den geest als boven bedoeld wel het gewenscht sukces zou hebben. De reederijen te Middelburg hebben zich, naar het voorbeeld van hollandsche steden, bereid verklaard tot bijdragen van 1½ cent per ton van elk schip. Door dergelijke bijdragen en partikuliere inschrijvingen worden in Holland steeds de kosten der booten gedekt, zoo dat dit hier ook zal beproefd worden. De *ingezetenen van Vlissingen hebben voorloopig voor* f 70 ingeschreven, terwijl de kommissaris des konings de toezegging heeft gedaan van eenige andere inschrijvingen in verschillende gemeenten van Walcheren. Voorts is berigt van de kommissaris des konings bij hem ingekomen dat de noodige gronden zijn afgestaan en de aanbesteding van een gebouw spoedig zal plaats hebben.

Bij hoofdelijke omvraag hebben al de leden zich vereenigd voor het voorstel van burgemeester en wethouders verklaard.

Een verzoek om storting van het aandeel der gemeente in de herstellingskosten der heul op den rijweg tusschen Middelburg en Vlissingen, ten bedrage van f 400, is goedgekeurd.

Is ingekomen een brief van P. Ragut, smid te Middelburg, waarin hij te kennen geeft dat hij met verontwaardiging in het verslag der raadszitting van 12 oktober, voorkomende in het bijvoegsel der Middelburgsche courant van den 15 oktober, heeft gelezen hetgeen door den aannemer der kolenloods van de gasfabriek, A. Willemse, te Oost-Souburg, ten laste van hem adressant is ingebragt en waardoor hij en zijn gezin zouden kunnen worden benadeeld. Hij verzoekt dat dit zijn schrijven mede in eene openbare zitting alsmede aan bedoelden aannemer zal worden kenbaar gemaakt, waarin hij te kennen geeft dat het onwaar is dat de aannemer borg voor hem heeft gesproken, dat hem nooit eene andere ijzersoort is gevraagd dan hij heeft geleverd, dat hij van geen afkeuring van het ijzer weet en dat door zijn toedoen geen vertraging in de oplevering van het werk is ontstaan. — Deze brief is voor kennisgeving aangenomen.

Mede wordt voor kennisgeving aangenomen de mededeeling des voorzitters, dat de heeren B. J. Tideman en C. J. van Reijn hunne respektieve benoemingen tot lid van de plaatselijke schoolkommissie en tot brandmeester hebben aangenomen, alsmede dat verschillende raadsbesluiten zijn goedgekeurd.

Tot leden der kommissie belast met het doen van een voorstel betrekkelijk den in 1864 te verleenen onderstand wijst de voorzitter de zelfde leden als voor het loopende jaar aan, zijnde de heeren Mestdagh, Schmidt en Winkelman.

In handen der kommissie voor het belasting stelsel worden gesteld twee verordeningen en tarieven betreffende de keibank en de belasting der sterke dranken, waarna de zitting is gesloten.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Dat de troonrede van den franschen keizer niet van een kongres zou hebben gewaagd, wanneer Napoleon zich niet reeds vooraf verzekerd had dat sommige mogendheden zouden toetreden, was zeer waarschijnlijk. Mag men La patrie gelooven dan zouden ook reeds dadelijk Italië, Rusland en Spanje het voorstel van Napoleon hebben aangenomen. Engeland, Pruissen, Oostenrijk, Zwitserland en de duitsche bond schijnen zich nog niet te hebben verklaard omtrent hunne toetreding, terwijl het voorts nog niet met zekerheid bekend is, welke mogendheden behalve de genoemde eene keizerlijke uitnoodiging hebben ontvangen.

Zal overigens het kongres aan het doel beantwoorden, hetwelk keizer Napoleon in zijne troonrede zich daarvan schijnt te hebben voorgesteld dan moeten daarop kwestiën worden opgelost, tot genoegen van alle partijen, welke tot tallooze verwikkelingen aanleiding geven. Wij rangschikken daaronder: de poolsche kwestie, de hongaarsche kwestie, de venetiaansche kwestie, de romeinsche kwestie, de oostersche kwestie, de Sleeswijk-Holsteinsche kwestie, de duitsche bondskwestie en zoo vele andere.

Volgens de Wiener Presse zou prins von *Metternich* gemagtigd zijn geworden om te verklaren dat Oostenrijk bereid is om tot een kongres toe te treden, wanneer daarop de bestaande faits accomplis werden geëerbiedigd. Ziedaar reeds eene reserve, gelijk wij in ons vorig nommer bedoelden. De Osservatore romano bestrijdt daarentegen zeer het denkbeeld om als basis op het kongres de faits accomplis aan te nemen. Het dagblad van Rome ziet in dit geval weder een oorlog te gemoet gelijk op het kongres van Parijs volgde, toen graaf Cavour den onderlingen naijver der kabinetten tot het bereiken van zijn doel dienstbaar maakte.

La monarchia italiana, een dagblad van Turijn, bevat het berigt dat zich aldaar eene vereeniging heeft gevormd uit leden van het parlement en eenige publicisten om zich in verbinding te stellen met dergelijke vereenigingen, welke zich in andere landen mogten vormen om door het opwekken der publieke opinie de verschillende regeringen te nopen het voorstel van keizer Napoleon om een kongres te houden aan te nemen.

Ons vorig nommer bood voor het resumeren van het oordeel der fransche, engelsche en oostenrijksche dagbladpers over de troonrede van keizer Napoleon geene genoegzame plaatsruimte aan; onze lezers zullen het thans in dit nommer aantreffen.

Behalve in Frankrijk zijn ook in Pruissen, in Saksen in België, en in Spanje de staatsligchamen geopend met toespraken welke onze aandacht verdienen.

De toespraak van den koning van Pruissen getuigt weder van weinig toenaderingsgezindheid. Wanneer hij een einde wenscht te zien gemaakt aan het bestaand binnenlandsch konflikt, dan stemt hij daarin met de natie overeen, — gelijk Rusland met de westersche mogendheden in den wensch om de rust in Polen hersteld te zien. Om alle dubbelzinnigheid van zijn koninklijken vredelievenden wensch weg te nemen, zegt hij in zijne troonrede: geen budget te kunnen aannemen dan waarbij de nieuwe legerorganisatie wordt gehandhaafd.

In de zitting van het heerenhuis op gisteren is met eene kleine meerderheid besloten om een adres aan den koning

te [illegible]. De ordonnantie van 1 Junij op de drukkers werd aangehouden met eenige wijzigingen. Volgens de toelichting van den minister van binnenlandsche zaken was deze ordonnantie wel met het oog op den oogenblikkelijken toestand ingevoerd, maar moest toch in werking blijven tot dat de toestand in Pruissen gunstiger zou zijn geworden.

De rede, waarmede de koning van Saksen den landdag maandag *geopend heeft, bevatte eene toezegging van* traktementsverhooging voor ambtenaren. Voorts werd daarin den wensch uitgesproken dat het doel der hervormingsvoorstellen te Frankfort gesteld, door onderhandelingen mogt worden bereikt en verklaarde de koning dat de bondsbesluiten ten opzigte van het hertogdom Holstein ten uitvoer zouden worden gelegd.

De troonrede van den koning van België, die gisteren de kamers geopend heeft, bevatte eene gelukwensching met de afschaffing van den Scheldetol en kondigde eene herziening aan van het tarief der in- en uitgaande regten, van het tarief der spoorwegen en van het wetboek van koophandel Voorts werd de goede geest geroemd, welke de natie, de burgerwacht en het leger bezielt. Van de antwerpsche fortifikatie-kwestie *is met geen enkel woord gewag gemaakt.* Omtrent dit punt schijnt overigens het antwerpsche gemeentebestuur eenigzins meer toenaderingsgezind dan vroeger.

De troonrede, waarmede de spaansche staatsligchamen zijn geopend getuigde van eenigzins meer liberale denkbeelden, dan in den laatsten tijd in dergelijke spaansche *regeringsdokumenten plegen te worden verkondigd. Of* het spaansche goevernement ook door daden van deze gezindheid zal doen blijken, kan eerst de toekomst leeren.

De laatste mededeelingen uit New-York leveren niets belangrijks op. Wij behoeven hier slechts een berigt op te teekenen hetwelk ten *zeerste bevestiging behoeft: de president* Lincoln zou namelijk op officiële wijze den vertegenwoordiger van Juarez hebben *ontvangen.*

HET OORDEEL DER FRANSCHE, ENGELSCHE EN OOSTENRIJKSCHE DAGBLADPERS OVER DE TROONREDE VAN KEIZER NAPOLEON.

Gelijk meer het geval is met toespraken van den franschen keizer, heeft ook deze troonrede wederom elke partij *of geene enkele bevredigd. Elke partij heeft door eene* interpretatie van haar standpunt gemeend te mogen zeggen: ziedaar eene afspiegeling van mijne gevoelens, maar heeft om tot dit resultaat te komen hier de beteekenis van woorden en uitdrukkingen moeten verzachten, ginds bedoelingen moeten on lerstellen, *welke eene andere partij ontkende,* elders weder andere exegetische kunstgrepen in het werk stellen. Men kan derhalve ook hier weder met grond aannemen dat, waar elke partij over de zegepraal harer gevoelens juicht, eigenlijk — van een meer onpartijdig standpunt — geene enkele partij daartoe bijzondere aanleiding vinden kan.

„Maar kunnen *wij dan niet meer lezen?*" *vraagt de* heer de Girardin in La presse aan de dagbladen, welke de keizerlijke *troonrede in oorlogzuchtigen zin hebben uitgelegd.* „Wij hebben deze nogmaals gelezen in het morgenuur, waarin het weinige verstand, hetwelk ons is toebedeeld zijne grootste helderheid bezit; deze herhaalde lezing heeft den eersten indruk niet veranderd; wij blijven bij onze opinie. *Zij wordt ons echter betwist en wij zullen derhalve* verklaren op welke gronden ze rust." De poolsche kwestie wordt —, *volgens den heer de Girardin door de woorden:* „de traktaten van 1815 hebben opgehouden te bestaan" uitgewischt. Frankrijk heeft derhalve evenmin bevoegdheid meer om tusschen polen en russen te interveniëren, als om den vrede op te dringen aan gefedereerden en gekon*federeerden aan de oevers van den Potomac.* De poolsche kwestie blijft sedert 5 november slechts eene kwestie van menschelijkheid en beschaving, maar in haar vroeger karakter bestaat zij niet meer. Aan de bijeenkomst van een kongres slaat de heer de Girardin geen geloof. Als dit waar is, zeggen de oorlogzuchtige uitleggers, dan ontkent gij ook deze duidelijke woorden der troonrede. „Er zijn twee wegen open. *De eene leidt tot vooruitgang door verzoening en vrede, de andere leidt vroeg of laat tot den oorlog, ten* gevolge der hardnekkigheid, waarmede men een verleden schraagt, hetwelk in puin stort."

„Neen, zegt La presse, tegen deze hypothetische woorden, tegen deze voorwaardelijke uitdrukkingen, stel ik deze formele verzekering dit de troonrede over: „Eene beleediging voor onze eer of eene bedreiging voor ons grondgebied leggen ons alleen den pligt op om zonder zamenwerking met anderen te werk te gaan." „Maar — laat de heer de Girardin hierop volgen, bemerkende dat zijne redenering toch den toets der gezonde logica minder roemrijk doorstaan kan, daar o. a. boven bedoelde weg, welke ten oorlog leidt, niet noodzakelijk leidt tot een oorlog van Frankrijk alléén — *laat ons de troonrede met ruimen blik beschouwen* en dan zien wij dat het de meest vriendelijke toespraak is, welke wij ooit gehoord hebben." Het bewijs daarvoor wordt echter door La presse niet geleverd en zoo is de heer de Girardin aan het eind van zijn artikel juist weder gekomen tot het punt, waarvan hij uitging: *het bewijs te leveren dat* de keizerlijke regering in vredelievenden zin is gesteld.

Op deze *zelfde* wijze zouden wij al de dagbladartikelen omtrent de troonrede kunnen nagaan en ontleden om tot het zelfde resultaat te komen. Wij zullen ons echter bepalen tot het resumeren van het gevoelen der belangrijkste dagbladen.

In Frankrijk dan, verdedigen behalve *La presse* vooral La France, — in een stortvloed van vleijerijen jegens den keizer, — Le constitutionnel en Le journal des debats, de vredelievende interpretatie. L'union vormt den overgang tot de oorlogzuchtige uitlegging en beweert „dat de keizerlijke rede eene juiste afspiegeling is van de tijdsomstandigheden met al hare onzekerheden en verwikkelingen." La patrie is de eerste der dagbladen, welke de troonrede in oorlogzuchtigen zin opvat. „Er zal óf een kongres worden gehouden, *terwijl de aldaar bekrachtigde vrede aan de verdrukte natiën* vrijheid en onafhankelijkheid zal hergeven, — óf de mogendheden, welke slaven zijn „van geheime bedoelingen, welke het daglicht schuwen," zullen niet tot het voorstel van Frankrijk toetreden en het geweld zal over dien tegenstand zegevieren, want het geweld zal dan den naam dragen van „menschelijkheid en beschaving" en den tegenstand „barbaarschheid".

„Het dilemma is gesteld. Vrede of oorlog! dit is de kreet, welken het hernieuwd Europa aan de oude gekoaliseerde hoven toeroept. Vrede of oorlog! dit is de kreet, welke te Berlijn, te Weenen, te Rome, te Venetië weergalmt; dit is *de kreet, welke Polen met zijne snikken vereenigt.* — dat is de waarschuwing welke het keizerlijk Frankrijk aan de toekomst *toeroept, terwijl het den standaard der vrijheid* met vastberadenheid plant. Wij zullen ons niet verdiepen in gissingen naar het antwoord van het Europa van 1815. Onze taak is af te wachten."

L'opinion nationale neemt natuurlijk weder hare plaats in aan *de uiterste zijde*: „Daar de traktaten van 1815 opgehouden hebben te bestaan, moet men wel met de pen of met den degen nieuwe *overeenkomsten stellen, welke de charte van Europa zullen uitmaken.*" Daar L'opinion zich echter van „de pen" niet veel goeds voorspelt blijft slechts het zwaard over. Behalve L'opinion nationale verdedigen Le siècle en La gazette de France de oorlogzuchtige inter*pretatie.*

De engelsche dagbladen zijn allen eene vredelievende interpretatie toegedaan. The morning post wijst op het belangrijke van het voorstel tot een europeesch kongres en eene algemeene ontwapening „De poolsche kwestie maakt evenwel eene ontwapening onmogelijk. De hoofdkwestie is derhalve het kongres. Wat kan echter daaruit voort*vloeijen, indien zelfs Rusland daartoe zijne toestemming* gaf? Indien Engeland, Frankrijk en Oostenrijk hunne eischen aan Rusland hadden gedaan met ondersteuning van een half millioen soldaten en eene vloot, dan zouden zij verkregen hebben, wat zij verlangden. Daar zij echter niet tot overeenstemming konden komen, hebben zij niets gedaan en niets verkregen. Het zelfde zou het geval zijn in *een kongres, hetwelk evenzeer zonder resultaat* kan blijven."

The times meent dat er waarschijnlijkheid bestaat dat de keizer werkelijk een europeeschen oorlog wil vermijden, blijkens de troonrede, „indien de toestand der fransche natie hem dit veroorloven."

The morning star gelooft dat er geen twijfel bestaan kan aan de *vredelievende gezindheid van Napoleon.* „*Niets* is gemakkelijker dan een kongres. Engeland, Pruissen, Oostenrijk en Rusland moesten dadelijk tot dergelijk voorstel toetreden, hetwelk elke vrees ijdel doet wezen."

The Daily Telegraph noemt — en zeker niet ten onregte — het voorstel een politiek meesterstuk en vraagt overigens of Frankrijk ook de kwestie der bezetting van Rome aan de *uitspraak van het kongres zal onderwerpen en wat* keizer Napoleon doen zal als Rusland weigert om aan het kongres deel te nemen.

The Daily news tracht te betoogen dat Frankrijk ten gunste van Polen oorlog moet voeren, wil het niet de hoeda*nigheid van scheidsregter in Europa en beschermer der* nationaliteiten verliezen. Een kongres — meent dit dag*blad — zal zich nimmer op het voorstel van Frankrijk ver*eenigen om te verklaren dat de traktaten van 1815 niet meer bestaan.

De oostenrijksche dagbladpers staat in de beoordeeling der troonrede geheel over tegen de engelschen en beschouwt in *het algemeen de keizerlijke toespraak als verontrustend.* Zelfs het oostenrijksche ministerie schijnt, volgens zijn officieel dagblad de Abendpost, *dit gevoelen te deelen. Daarin* toch wordt betoogd dat de traktaten geenszins moeten beschouwd worden als vervallen, omdat zij óf hier en daar zijn gewijzigd door andere internationale overeenkomsten óf wat eenige punten betreft aangevallen worden in hunne bij*zondere bepalingen. Oostenrijk — zoo wordt in dit artikel* overigens vrij onbescheiden beweerd — heeft altijd zijne verpligtingen in het oog gehouden. Het denkbeeld van een kongres wordt eindelijk niet verworpen.

De Oostenrijksche Post en de Morgenpost zien in het dilemma der troonrede: kongres of oorlog, wel niet dadelijk eene oorlogsverklaring, gelijk andere oostenrijksche *dagbladen het willen doen voorkomen, maar gelooven* toch wel aan de mogelijkheid dat deze daarvan het gevolg kan wezen. De Bothschafter slechts meent het denkbeeld van een kongres zoo verontrustend niet te moeten achten, en neemt zelfs aan dat een kongres eene groote weldaad voor Europa zou kunnen zijn, daar het europeesch statengebouw ondermijnd is.

Engeland.

De veelbesprokene depeche van Engeland aan Rusland wordt thans door The London Gazette medegedeeld en luidt aldus:

„Foreign Office, 20 oktober 1863.

„Mylord, — baron Brunow heeft mij eene depeche medegedeeld van prins Gortschakoff, gedagteekend van 26 augustus (7 september,) in antwoord op de depeche, welke ik u heb toegezonden op den 11en der vorige maand (no. 178) met verzoek daarvan kopie te laten aan zijne excellentie.

„*De regering van hare majesteit is niet geneigd om de* korrespondentie ten opzigte van Polen voort te zetten eenigzins en alleen met het doel om deze kwestie te bespreken.

„De regering van hare majesteit ontvangt met voldoening de verzekering dat de keizer van Rusland voortdurend bezield blijft met welwillende bedoelingen jegens Polen en toenaderingsgezindheid ten opzigte van alle vreemde mogendheden.

„*De regering van hare majesteit erkent dat de betrek*kingen waarin Rusland met de europesche mogendheden staat overeenkomstig het volkenregt zijn. De keizer van Rusland heeft echter bijzondere pligten te vervullen met het oog op Polen.

„De regering van hare majesteit heeft in hare depeche van 11 augustus en in de vorige aangetoond dat met betrek*king tot deze bijzondere kwestie de regten van Polen in* het zelfde stuk zijn ter neder geschreven, waarin de keizer van Rusland als koning van *Polen* wordt erkend. — Ik ben, enz. „RUSSELL.

„P.S. Ik verzoek uwe excellentie om van deze depeche kopie te laten aan prins Gortschakoff."

Pruissen.

De troonrede waarmede de koning van Pruissen maandag de vergadering der kamers geopend heeft, luidt verkort aldus:

Het *is mijn vurigste wensch, dat er een einde kome aan* het bestaan van wat regering en kamer verdeeld houdt. Er zullen u wetsontwerpen aangeboden worden, die de bevoegdheid zullen regelen der regering in die gevallen, waarin de wet niet heeft voorzien Ik kan, zonder de hoogste belangen in gevaar te stellen, slechts vasthouden aan een toestand, die het behoud van de nieuwe leger-organisatie verzekert. *Uit dien hoofde zal u ook de tot heden onafgedaan gebleven* wet op de verpligting tot de krijgsdienst weder aangeboden worden.

Voorts zal u worden aangeboden eene wet tot regeling der inkomsten en uitgaven van 1862. Die begrooting heeft een overschot opgeleverd, hetwelk waarschijnlijk met de wet op de middelen voor 1863 eveneens het geval zal wezen.

U zullen worden voorgelegd: de staatsbegrootingen *voor* 1863 en 1864, welker schijnbaar te kort in 1865 zal worden gedekt door de grondbelasting en de belasting op de gebouwen; voorts de rekeningen der staatshuishouding over 1859, 1860 en 1861; de wet tot vaststelling der inkomsten en *uitgaven voor 1862; tot aanleg van nieuwe spoorwegen;* eene wet op het regt van vereeniging; de drukpers-verordening van den 1 junij; de wet tot herziening der drukperswet en van het strafwetboek.

De regering streeft er naar de handhaving van het tolverbond te verzekeren, onder behoud van het gesloten handelsverdrag met Frankrijk, en dienovereenkomstig de in *dit opzigt bestaande betrekkingen met Oostenrijk te regelen.*

Indien de bond executie in Holstein de aanwending van buitengewone middelen mogt noodig maken van de zijde van Pruissen, dan zal daartoe aan de kamers eene voordragt worden gedaan.

Eerstdaags zullen u mededeelingen worden gedaan omtrent de gevoerde onderhandelingen nopens de duitsche bondshervorming

Wij beleven een veelbewogen tijdperk. Wij staan welligt aan den vooravond van eene nog meer bewogene toekomst. Des te dringender rigt ik tot u de uitnoodiging om binnenlandsche vraagstukken op te lossen met den ernstigen wil om tot eene *overeenstemming te geraken.*

BETALING VAN COUPONS.

De coupons der *certificaten van russische fondsen, ad*ministratie van Vloten en de Gijzelaar, verschenen 1 julij *1863 worden betaald:*

De coupons der certificaten	6 pct. in assignaten	met	f	15.45
„ „ „ „	6 „ „ zilver	„	„	27.04

De coupons der certificaten van ingeschreven kapitalen ten laste van den Pausselijken staat, administratie van Heukelom en Vollenhoven, verschenen 1 julij 1863, worden betaald de coupons groot:

Scudi 4.60	met f 11.—	Scudi 9,60	met f 22.94.
„ 5,—	„ „ 11.94.	„ 10,—	„ „ 23.88.

HANDELSBERIGTEN.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 11 november.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	62⅛
	dito dito dito	3	„	74⅛
	dito dito dito	4	„	99
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	141
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	56⅛
Rusland.	Obligatiën 1798/1816	5	„	100⅜
	Certifik. Hope & co.	4	„	—
	Oblig.. dito 1855, 6de serie	5	„	87⅛
	dito dito Leening 1860.	4½	„	88⅜
	Certifikaten	6	„	—
	Aand. spoorweg		„	196
Polen.	Schatkistobligatiën	4	„	68
Oostenrijk.	Obligatien metalliek	5	„	60⅜
	dito 1847/1852	2½	„	30⅞
	dito rente Amsterdam	5	„	81⅜
	dito nationale	5	„	65⅛
	Bank aktiën	3	„	—
Italië.	Leening 1861	5	„	—
Spanje.	Obligatiën (binnenlandsche)	3	„	50⅞
	dito 3 thans	2½	„	47⅜
	Amortisable schuld		„	33⅛
Portugal.	Obligatiën 1853	3	„	47⅜
	dito 1856—1862	3	„	47⅛
Griekenl.	dito (blaauwe)	5	„	28⅜
Vereen.Stat.	dito (1874)	5	„	65⅜
Illinois.	dito	7	„	78⅛
Mexiko.	dito	3	„	[illegible]
Grenada.	dito (afgestempeld)	4½	„	—
Venezuela.	dito	2	„	—

Coupons en losbare obligatiën.

AMSTERDAM 9 november. Metalliek f 24.62½; Napels f —.—; Diverse engelsche in £ f 11.72½; 3 pct. Eng. Port. f 11.77½; Fransche f 55.62½; Belgische f 55.87½; Pruissische f 34.87½; Spaansche piasters f —.—; Spaansche coupons per fr. f —.—; Hamburger Russen f 36.12½; Russische in zilveren roebels f 36.12½; Poolsche in fl. f —.—; Nationale metalliek f —.—.

Graanmarkten enz.

AMSTERDAM 11 november. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 39¾. Lijnolie op zes weken f 40¼.

AXEL 7 november. Tarwe (oude) f 7.45 a f 7.85. Dito (nieuwe) f 8.05 a f 8.50; Rogge f 5.60 a f 5.80. Wintergerst f 5.15 a f 5.40; Zomer dito f 4.65 a f 4.90; Haver f 2.80 a f 3.05; Paardenboonen f 5.60 a f 5.80; Duivenboonen f 6.05 a f 6.30; Bruineboonen f 7,— a f 7.70; Groene erwten f 6.05 a f 6.55; Gele dito f 6.05 a f 6.35; Boekweit f 5.60 a f 6.05.

MIDDELBURG 11 november. Raapolie f 39¼. Patentolie f 41¼. Lijnolie f 46 per vat op zes weken, op kontant f 1 lager.

WELDADIGHEID.

De ondergeteekende heeft het genoegen te mogen berigten, dat onder de letters A. L. door hem ontvangen is een bankbiljet à f 100.— A 1736, voor de winterbedeeling der Herv. diakonie te Veere.

Voor dat bewijs van welwillende ondersteuning betuigt de kerkeraad den milden gever zijnen hartelijken dank.

Veere, 10 nov. 1863. Namens den kerkeraad,
P. J. RIENSTRA, voorzitter.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
A. KOEMANS, van Gouda,
en
M. T. HOSTE.
Middelburg,
den 11 November 1863.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijnen Zoon en Behuwddochter, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer P. A. LE CLERCQ, in leven Ontvanger-Griffier van onderscheidene Polders, in den ouderdom van nagenoeg 73 jaren, na eene genoegelijke Echtvereeniging van ruim 51 jaren.

Groede, S. BRAKMAN,
den 9 November 1863. Wed. LE CLERCQ.

De ondergeteekende, gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden gedurende de laatste ziekte zijner Echtgenoot, betuigt bij deze, ook namens haar, zijnen dank.

Middelburg, DE WIT,
den 10 November 1863. Officier van Gezondheid.

VEREENIGING TOT BEVORDERING VAN TUINBOUW
IN DE PROVINCIE ZEELAND.

Heeren Liefhebbers worden uitgenoodigd de collectie AMERIKAANSCHE MELOENEN en ZADEN van Mevrouw de Weduwe STORM, geb. VAN DER CHIJS, te komen bezigtigen, Donderdag 12 November e. k., des namiddags van 1 — 4 ure, in de Tuinkamer van de Societeit **St. Joris.**

VEEMARKT TE WESTKAPELLE
op Vrijdag 20 November 1863.

PUBLIEKE VERKOOPING op HEDEN (Donderdag 12 November 1863), des middags ten half één ure, op het **Vlissingsche Wagenplein** te Middelburg, door den Notaris D. VERHULST, van:

Zeven Paarden, een Barouchet, twee Glazen Wagens, drie Vigelantes, een Chais, twee Boerenwagens, een Driewielskar, twee Sleperswagens met toebehooren, **drie Sleden, een Ploeg, vijf Eggen; acht Varkens, twee Mestputten, een Dorschvloer, een Windmolen, Hooischalen, Snijbakken,** eene groote partij **Paardentuig** en **Stalgereedschap** en wat meer zal worden gepresenteerd.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Vrijdag den 13 November 1863, des voormiddags ten tien ure, op **Popkensburg,** Gemeente **Sint Laurens,** in het openbaar verkoopen eene aanzienlijke partij

KAPHOUT EN TRONKEN.

PUBLIEKE VERKOOPING op Woensdag 18 November 1863, des voormiddags ten tien ure, op den hoek van de Kaai en Wagenaarstraat en verder te **VEERE,** door den Notaris D. VERHULST, van eene partij

MEUBELAIRE GOEDEREN,

als: Tafels, Stoelen, Kabinet, Linnenkassen, Ladetafels, Canapé, Glazenkast, Bedden met toebehooren, Spiegels, Schilderijen, Koper-, Tin- en Blikwerk, Houtwerk en meer andere Goederen.

Daags te voren, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure, voor een ieder te zien.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Woensdag den 18 November 1863, des voormiddags ten tien ure, op **Popkensburg,** Gemeente **Sint Laurens,** in het openbaar verkoopen, eene aanzienlijke partij

AFBRAAK

bestaande in Eiken en Greinen Balken, Ribben, Planken, Metsel- en andere Steenen, alles afkomstig van het aldaar gesloopte Kasteel.

OPENBARE VERKOOPING

op Vrijdag den 20 November 1863, des voormiddags ten half 10 ure, in de Gemeente **Wissenkerke,** aan de Dijken behoorende aan de Hoog-Welgeboren Heeren Jonkheeren J. H. en J. W. PASPOORT, in pacht bij JACOBUS DE LOOFF en AART VAN LEEUWEN, van

1086 OPGAANDE OLMEN, ESSCHEN EN CANADA BOOMEN,

waaronder diversen geschikt als Werkhout en de meesten voor Dilthouten enz., staande aan gemelde Dijken.

Nadere inlichtingen (op franco aanvrage) te bekomen zoo ten Kantore van den Heer Rentmeester P. H. VAN LIS, te Cortgene, als van den Notaris L. VAN DER MOER, te Colijnsplaat.

Het Diakonie-Armbestuur van Koudekerke zal op Zaturdag den 21sten November 1863, om 10 ure des voormiddags, te **Koudekerke,** in de Herberg bij A. ALBREGTS, ten overstaan van den Notaris P. LOEFF, in het openbaar verpachten

11 PERCEELEN WEI- EN BOUWLAND,

onder de Gemeenten Koudekerke, Biggekerke, Meliskerke, Zoutelande en Ritthem gelegen. Breeder bij de Plakbiljetten omschreven.

Nadere inlichting verlangende, vervoege men zich ten Kantore van genoemden Notaris te Koudekerke.

OPENBARE VERKOOPING op Woensdag den 2 December 1863, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT, op de Hofstede bewoond door PIETER MATTHIJSSEN, buiten de Havenbarrière in de Gemeente Middelburg, van

120 stuks bijzonder zware

OLMEN BOOMEN,

zeer geschikt tot Werkhout.

TE HUUR twee gemeubeleerde **KAMERS** in het beste gedeelte dezer Stad, benevens een net **BURGERHUIS.** Adres aan het Bureau dezer Courant.

PETROLEUM WIT en ZUIVER à 37 cent de Kan alsmede zeer mooije PETROLEUM-KAARSEN. — **Ontvangen** eene partij **LAMPEN,** welke tot spotprijzen verkocht worden, van af f 1 en hooger, bij

W. P. VAN DE KAMER.

IN LOSSING **BRUSSELSCHE KOLEN (Mariemont)** voor A. C. VAN ASSENDELFT.

RUHR KOLEN in lossing voor Wed. A. PIETERSE.

De ondergeteekende beveelt zich beleefdelijk bij zijne geëerde Stadgenooten aan tot het leveren van allerhande soorten van **BORSTELWERK.** Belovende eene prompte en civiele bediening. J. C. KAUTZ,
Rousansche Kade, G 140.

BIJ DEKKER, SMALLEKADE.

Door voordeelige aankoop zwaar **VET SPEK,** à 50 cts wonder mooije harde **Reuzel,** 60 cent per Ned. pond. **Malaga Citroenen** f 1.75 per 100 stuks; de **Patentolie** kost maar 46 cent de Kan. **Groene Zeep** 20. **Komijne Kaas** 20, **Goudsche** 32½ en **Zoutevisch** 12 cent per Vijf-once, en veel meer tot uiterst lage prijzen. — Veel verkoopen en kleine winsten is toch het doel.

Het Gemeentebestuur van KRABBENDIJKE (Provincie Zeeland) verlangt een **Hulponderwijzer,** op eene Jaarwedde van f 360.— Er bestaat gelegenheid om de Fransche taal bij den Hoofdonderwijzer aan te leeren, en voor billijken prijs een geschikt Kosthuis te verkrijgen.

Adres met franco Brieven aan den Burgemeester van Krabbendijke, wonende te Kruiningen.

Terstond benoodigd eene **Keukenmeid,** Huiswerk verrigtende, of Noodhulp, Rott. Kade, O 238.

Tegen half November eene Burger **Dienstmeid** benoodigd, Kortendelft, G no. 16.

Terstond eene aankomende **Meid** benoodigd bij Mejufvrouw SCHUTZ, op de Kade.

Bij den Boekhandelaar K. VAN DER GIJP verschijnt heden avond **ORANJE BOVEN!** opwekkingswoord aan mijne Landgenooten tot dankbare vreugde op het Vijftigjarig Herinneringsfeest van Neêrlands herstelde vrijheid. — **Prijs 5 cent.**

De MUZIEKALE CORRESPONDENTIE te 's GRAVENHAGE, heeft uitgegeven en aan de DEPOTS verzonden:

FEEST-MARSCH 1813-1863,
VOOR PIANO,
door L. F. REVIUS. Op. 27.

Schrijver van den UNCLE-TOMS GALOP.

Wegens de FRAAIJE **Titelplaat** tegen den verhoogden prijs van **60** cent:
te Middelburg, bij J. J. CEULEN;
te Goes, bij L. DE FOUW;
te Zierikzee, bij C. EISNER,
en verder door alle Boekhandelaren te ontbieden.

MIDDELBURGSCHE MAATSCHAPPIJ VAN STOOMVAART.

Door te doene herstelling aan een der Stoombooten zal de aangekondigde dienst van **Middelburg** naar **Rotterdam** op Vrijdag den 13 dezer geen voortgang hebben.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM,
Uren van vertrek in November.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	12	's morg.	5 ure.	Vrijdag	13	's morg.	10 ure.
				Zaturdag	14	„	10
Zaturdag	14	„	6	Zondag	15	„	10
Zondag	15	„	6	Maandag	16	„	10
Maandag	16	„	6	Dingsdag	17	„	10.30
Dingsdag	17	„	6	Woensdag	18	„	10.30
Donderdag	19	„	6	Vrijdag	20	's midd.	12

EN VENTE:

à Bruxelles, chez A. DECQ, 9, rue de la Madeleine; — chez MUQUARDT, place Royale, et chez HAENEN, 8, rue des Paroissiens;
à Paris, chez GUILLAUMIN, 14, rue Richelieu;
à Leipzig, chez MUQUARDT,
etc hez les principaux libraires de la Belgique:

LES INSTITUTIONS REPRÉSENTATIVES EN AUTRICHE;
par P. DE HAULLEVILLE, un vol. in 12. Prix fr. 2,50.

SOMMAIRE: I. Introduction. — II. Résumé de l'histoire constitutionnelle de la monarchie autrichienne jusqu'au XVIIIe siècle. — III. La Pragmatique sanction. — Patente du 1er Août 1804 créant le titre d'empereur d'Autriche. — Règnes des empereurs François II et Ferdinand I. — IV. Révolution de 1848. — Ministère Schwarzenberg-Bach. — Evénemens de 1859. — V. Conseil de l'Empire renforcé. — Diplôme du 20 Octobre 1860. — Des divers partis constitutionnels. — VI. Constitution du 26 Février 1861. — VII. Les Nationalités dans l'Empire et en Hongrie. — Etat de la question hongroise.

CONSIDÉRATIONS ÉCONOMIQUES ET FINANCIÈRES
SUR LES RESSOURCES DE L'EMPIRE D'AUTRICHE.

IN-8. PRIX fr. 1.

SOMMAIRE: Introduction: Objet de ce travail; plan — § 1. Des valeurs foncières comme objets du crédit international. — § 2. Les ressources actuelles et l'avenir agricole et industriel de l'Autriche. — § 3. Des prêts hypothécaires effectués en Autriche. — A. Leurs avantages considérables, spécialement au point de vue de l'[illegible]. — B. Leur complète sécurité. — I. Sécurité *légale*. — 1. Vérification facile du droit de propriété immobilière. — 2. Perfection de la législation hypothécaire. — 3. Garanties nombreuses et faveurs accordées aux prêts hypothécaires sur fidé commis. — 4. La législation hypothécaire autrichienne est en vigueur en Hongrie, où elle est très-populaire. — II. Sécurité *réelle* quant aux moyens d'expertiser la valeur vénale des immeubles. — III. Sécurité *monétaire*, dont jouissent les prêteurs étrangers. — IV. Sécurité *économique*: des prêts hypothécaires effectués en Autriche, à cause de la plus-value qu'acquièrent chaque jour les propriétés immobilières. — V. Sécurité *conventionnelle*: l'assurance appliquée aux créances hypothécaires. — C. Aventages inhérents aux prêts hypothécaires effectués en florins d'Autriche, au point de vue de l'amélioration probable du cours du change. — Conclusion.

[illegible] VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL

VAN DE

MIDDELBURGSCHE COURANT

van donderdag 12 november 1863.—No. 136.

Provinciale staten van Zeeland.

Zitting van 6 november. (Vervolg).

VII. Verhooging van het provinciaal subsidie voor de verbetering der haven te Brouwershaven.

Gedeputeerde staten stellen voor, in het te kort voor de verbetering der bedoelde haven, hetwelk is geraamd op f 3300, een derde en alzoo f 1100 van wege de provincie bij te dragen.

De heer J. L. de Jonge brengt omtrent dit voorstel verslag uit. In eene afdeeling waren geene bedenkingen geresen; in eene andere was de groote meerderheid van oordeel dat er allezins termen tot inwilliging van het verzoek bestonden, daar Brouwershaven bezwaarlijk de kosten zou kunnen dragen; in eene andere afdeeling weder wilden sommigen de zelfde waarborgen als voor het rijk worden verstrekt en de voorwaarde gesteld zien dat eene bijdrage van het rijk zou worden verleend.

De voorzitter deelt mede dat dit verslag geen aanleiding heeft gegeven tot wijziging van het voorstel van gedeputeerde staten. De heer Fokker heldert een misverstand in het verslag op, daar men meende dat ook Brouwershaven moest bijdragen. Volgens zijne inlichting strekt het voorstel *alleen om van wege de provincie f 1100 bij te dragen*, terwijl het overigens aan Brouwershaven wordt overgelaten om naar andere middelen voor de overschietende f 2200 om te zien.

Zonder nadere beraadslaging wordt het voorstel in omvraag *gebragt en aangenomen met 30 tegen 3 stemmen*. Tegen stemden de heeren Vader, van der Bilt en Becius. (De heer Buteux bleek hierbij afwezig te zijn.)

VIII. Vermeerdering van het getal opcenten.

Het voorstel van gedeputeerde staten strekt: 1. om het besluit van den 10 julij jl. betrekkelijk de heffing van provinciale opcenten ten behoeve van de dienst 1864 in te trekken; en 2. aan den koning voor te dragen de heffing van 7 opcenten op de hoofdsommen der belasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen over het jaar 1864 en op de hoofdsom der *personele belasting over het dienstjaar* 1864/65, tot dekking der genoemde uitgaven van enkel provincialen en huishoudelijken aard over het jaar 1864; en Z. M. te verzoeken de heffing van voorschreven opcenten de bekrachtiging der wet te doen erlangen. — Deze verhooging van 6 en 5 opcenten tot 7 blijkt noodig te zijn ten gevolge van het onvoldoende cijfer van f 4000, ten behoeve van den bouw van schoollokalen en onderwijzerswoningen, op de begrooting van uitgaven voor 1864 uitgetrokken, daar volgens berekening daartoe f 15000 zal gevorderd worden, tot verkrijging waarvan geen ander middel overblijft dan eene vermeerdering van provinciale inkomsten op de voorgestelde wijze. — Het voorstel tot wijziging der provinciale begrooting voor 1864 vindt behalve de bovengenoemde oorzaak ook zijn grond in den met 1864 plaats hebbenden overgang in onderhoud en beheer van de havenwerken van Veere aan die gemeente.

Het verslag omtrent dit voorstel, uitgebragt bij monde van den heer H. J. van Deinse, houdt geene bedenkingen in. Alleen waren in eene afdeeling de leden eenparig van gevoelen, dat het voorstel alleen aannemelijk was zoo aan de aanvrage van de gemeente Hontenisse om toepassing van art. 36 der wet op het lager onderwijs werd voldaan.

Zonder *beraadslaging is het eerste gedeelte van het voorstel* bij hoofdelijke omvraag met algemeene stemmen goedgekeurd, terwijl op voorstel van den heer van der Bilt is besloten om dat besluit te nemen zonder resumtie.

Na de artikelsgewijze goedkeuring der gewijzigde begrooting voor 1864, — *waarvan het totaal thans bedraagt* f 227.474,55 in ontvang en uitgaaf, waaronder f 7.003,85 voor onvoorziene uitgaven — is het geheele voorstel met algemeene stemmen aangenomen. Bij deze stemming waren tijdelijk afwezig de heeren Buteux, Bybau en Hombach.

IX. Opcenten voor de kalamiteuse polders.

Het hierop betrekkelijk voorstel strekt tot het heffen van 10 opcenten op de grondbelasting en 5 op de personele belasting ten behoeve der kalamiteuse polders in Zeeland.

De heer Verhagen brengt hieromtrent het algemeen verslag uit. In *eene afdeeling, waarin 8 leden aan de beraadslaging* deel namen, kon de meerderheid zich met het voorstel vereenigen en was de minderheid er tegen: in eene andere afdeeling, van 10 leden, kon de meerderheid zich er niet mede vereenigen en was de minderheid er voor: in eene *derde afdeeling eindelijk betreurde men het algemeen* dat dit onderwerp andermaal ter tafel werd gebragt, vooral na de in de zomervergadering van het vorige jaar uitgedrukte meening: de meerderheid was er daar schoorvoetend voor en de minderheid bepaald tegen. Het resultaat was alzoo dat de *meerderheid er voor was. De redenen van de minderheid* waren de bekende onwettigheid dezer heffing. Een lid wenschte te verklaren dat de late indiening van het voorstel oorzaak was waarom hij niet was voorbereid tot de behandeling, terwijl een ander lid er zich tegen verklaarde omdat bij het *nieuwe reglement van administratie der kalamiteuse* polders de kantons Oostburg en Sluis vereenigd waren.

Dit verslag heeft aan gedeputeerde staten volgens de mededeeling *des voorzitters, geen aanleiding tot wijziging* van hun voorstel gegeven.

De heer Verhagen is de eerste der vele sprekers die over dit voorstel het woord voeren. Hij vangt aan met de verklaring dat hij zich had gevleid dat de strijd, die *zoo vele jaren over dit voorstel gevoerd is, thans geëindigd* zou zijn. Naar hij meende had hij goede gronden voor dat sustenu; niet omdat in de zomervergadering van 1862 een gelijksoortig voorstel met betrekkelijk groote meerderheid was aangenomen, — destijds toch stemden 24 leden *voor en slechts 5 tegen. Maar hij gevoelt* behoefte in herinnering te brengen, hoe toen eene geheele afdeeling in het centraal rapport de verklaring aflegde, dat het voor de laatste maal was dat zij het voorstel zou ondersteunen. De notulen bewaren de namen van hen die deze verklaring hebben *afgelegd*, en uit die naamlijst kreeg spreker de zekerheid dat hij niet langer alleen zou staan in den strijd tegen dit voorstel. Hij zal niet in herinnering *brengen wat na die verklaring in het najaar is gesproken*, gesproken ook door het lid uit Wilhelminadorp. Doch er is meer. Een man, aan het hoofd van het ministerie van binnenlandsche zaken geplaatst, het „eminente hoofd" genaamd, heeft ook verklaard dat het voor de laatste *maal was en dat volgens zijne overtuiging die heffing op* de begrooting moest worden gebragt om die belasting te wettigen. Spreker meent alzoo zich niet te zullen vergissen als hij vertrouwt dat hij voortaan niet meer alleen zal behoeven te strijden. Thans zal hij trachten niet in herhalingen *te vallen; hij zal ook niet de vele gronden opsommen waarop* het voorstel kan bestreden worden en bestreden is. Ieder jaar was hij genoodzaakt nieuwe argumenten tot bestrijding er van te zoeken. Zij schijnen nu uitgeput, — en toch is er nog één. Dat ééne ligt in de wet; het ligt in art. 11 van het *polderreglement. Vroeger moge er twijfel bestaan hebben* of men in het bij dat artikel bedoelde geval van ontoereikendheid der middelen verkeerde, die twijfel moet na de medegedeelde bescheiden in de buitengewone vergadering van mei jl. hebben opgehouden. Dat art. 11 toch schrijft *voor dat eerst nadat de maxima zullen betaald zijn en dan* blijkt dat de middelen ontoereikend zijn, opcenten ten behoeve der kalamiteuse polders zullen geheven worden.

Voorts zegt spreker dat hij zich kan voorstellen dat bij velen de schijnbaar gegronde vrees bestaat dat men, door zich aan de wet te houden, bijzondere belangen zou kunnen kwetsen. Hij kent echter geen schooner betrekking dan vertegenwoordiger zijner medeburgers; maar dan ook moet ieder een slaaf dier betrekking *wezen*, dan ook wordt de verpligting opgelegd om de algemeene belangen te behartigen. Zij alleen die, met het oog op hun pligt, overtuigd zijn dat art. 11 hier niet van toepassing is, dat men niet in strijd handelt met de bezworen wet, dat er geene bezwaren *tegen de heffing* dier belasting bestaan, zij alleen kunnen volgens hem instemmen met het voorstel van gedeputeerde staten.

Spreker doet nog mededeeling eener vraag in de laatste uren van den vorigen dag gedaan, de vraag namelijk: *wat zullen de gevolgen van de aanname of verwerping* van het voorstel zijn? Van zijn standpunt bleef hij het antwoord op die vraag niet schuldig en het antwoord wil hij thans aan het oordeel der vergadering onderwerpen. Een korte opmerking dient echter vooraf te gaan: namelijk *dat het verre van hem is eene kritiek te uiten over eenige* uit te brengen stem, maar dat hij gelooft dat ieder toch het regt heeft eene kritiek te oefenen over het resultaat der stemming. Wanneer hij dus spreekt over de gevolgen der aanname van het voorstel, dan geeft hij daarbij, volgens *zijne verzekering, alleen acht op het resultaat der stemming*. Bij de aanname nu van het ter elfder ure gedane voorstel komt het hem voor dat men de bouwstoffen levert aan ieder die de vergadering van zwakheid en gemis van zelfstandigheid mogt gelieven te beschuldigen en dit op een oogenblik, *dat er een levendige strijd gevoerd wordt* met het eminente hoofd over de hoofdbelangen van dit gewest. Spreker zegt verschillende argumenten voor zich te hebben, en herinnert aan den strijd met den minister over de verdeeling der provincie in distrikten en hoe gedeputeerde staten *niet aarzelen aan den minister* te kennen te geven dat een voorstel tot verbinding der distrikten weinig kans heeft om door de vergadering te worden aangenomen. De overtuiging staat alzoo bij hem vast dat de vergadering bij aanname van het voorstel hare regten prijs geeft. — Wat zal nu, vraagt spreker, het gevolg zijn van de verwerping van het voorstel? Verwarring? Neen, geen verwarring zal daardoor in het financiëel beheer ontstaan; en al ware dit ook, dan zou dit toch niet de schuld der staten wezen. De grondeigenaren der kalamiteuse polders zullen door de zwakheid der staten, volgens sprekers oordeel, geen centime minder betalen. Bij verwerping echter zal de vergadering het bewijs leveren *gaarne te willen medewerken tot de bevordering der belangen* van dit gewest. Het is buiten hare schuld, niet alleen dat het polderreglement door de regering nog niet is goedgekeurd, maar ook dat daarop zelfs in de verte nog geen uitzigt bestaat. Stemt men nu het voorstel af, dan ligt daarin het bewijs *dat de zelfstandigheid der staten geen holle klank* is. — Met het oog op de balans voor en tegen het voorstel is er voor den heer Verhagen geen enkele reden om hem van opinie te doen veranderen. Maar evenmin vreest hij ook alleen te zullen staan waar er stemmen zullen opgaan die in parlementaire *bewoordingen aan gedeputeerde staten onder* het oog zullen brengen dat het ter elfder ure gedane voorstel in strijd is met art. 17 hunner instruktie.

De heer Hammacher verklaart niet te behooren tot hen die het voorstel willen aannemen alleen uit vrees dat bij niet aanname de *regering hare goedkeuring aan het ontworpen* reglement zou kunnen weigeren. Hij is tegen het voorstel omdat het zoo laat is ingediend en voorts omdat hij niet bekend is met de behoeften der kalamiteuse polders. Hij herinnert *aan het reeds vroeger hieromtrent gesprokene*. Gedeputeerde staten toch wisten niets van het beheer van het fonds der kalamiteuse polders, tot dat eene uitnoodiging des ministers aan den voorzitter is gedaan om gedeputeerde staten hieromtrent in te lichten, ten gevolge waarvan een *onderzoek is begonnen hetwelk thans nog niet geëindigd* is. Volgens zijn eed wil spreker dan ook niet medewerken om het geld der ingezetenen, waarvan nimmer rekening wordt gedaan, weg te werpen.

De heer Cau vraagt eene inlichting van gedeputeerde staten, namelijk of bij aanname van het voorstel ook weder gelden aan den polder Walcheren zullen worden uitgekeerd, en of er in dien polder eene taxatie heeft plaats gehad. Deze *vraag wordt door den voorzitter, wat het eerste gedeelte* betreft, bevestigend beantwoord.

Daar de heer Moolenburgh meent dat hij in de zomervergadering van 1862 heeft behoord tot de afdeeling welke de hoop uitdrukte dat de heffing voor het laatst zou plaats hebben *en hij in allen gevalle met dien wensch heeft ingestemd*, zoo wil hij thans de motieven releveren der stem die hij thans voor het voorstel zal uitbrengen, om het vreemd schijnende daarvan weg te nemen. Hij wijt het namelijk noch aan de regering noch aan de staten dat de regeling van de *zaak der kalamiteuse polders niet verder is gevorderd*, en hij acht het niet goed door afstemming van het voorstel verwarring te doen ontstaan, maar meent dat men door de aanname er van de regeling bevorderen zal. Zijn *inziens is het* niet denkbaar dat die aanname als zwakheid zal worden beschouwd door het, *volgens den spreker uit Goes genoemde* eminente hoofd van binnenlandsche zaken, hetgeen wel zal moeten zijn: het eminente hoofd van den staat. De grondslag *zijner stem is niets dan de vrees voor vertraging der regeling* bij verwerping van het voorstel

De heer Vader noemt het tegenwoordige oogenblik een oogenblik van het hoogste gewigt, omdat eene zaak *moet* worden beslist, waarvan veel voor de provincie zal afhangen; ja zijns inziens geldt het eene zaak die het bestaan of vergaan der provincie uitmaakt. Hij geeft zijne uiterste verbazing te kennen over de felle oppositie tegen het voorstel van eene zijde, die *gedurende jaren lang met den meesten* aandrang naar eene regeling van de zaak der kalamiteuse polders heeft gestreefd, en wel op een tijdstip dat de onderhandelingen met de regering aanhangig zijn. Te meer verwondert hij zich daarover omdat de zaak niet nieuw is, maar *in de nieuw vastgestelde wijziging van het reglement het* zelfde gevraagd wordt. De afgevaardigde uit Goes heeft het voorschrift van art. 11 van het polderreglement aangehaald, waarbij is bepaald dat bij ontoereikendheid der middelen het dijkgeschot van een polder zal moeten worden verhoogd, *waarbij spreker stilstaat om daarna als zijn gevoelen er op te* wijzen dat de oeverdefensie in Zeeland moet worden beschouwd als een geheel hetwelk niet afzonderlijk kan beschouwd of beheerd worden. — Betreffende de zaak zelve komt het hem voor dat de afstemming van het voorstel bij *de regering den schijn zou geven van onstandvastigheid* en onhandelbaarheid der staten. Die afstemming zou zijns inziens gelijk staan met het sloopen van een oud gebouw en het wonen in de open lucht in afwachting dat de bouw van een nieuw huis voltooid worde. Zoo doende zal het rijk *de beschuldiging kunnen inbrengen* dat de staten de toegestoken hand hebben teruggestooten, en het rijks subsidie zal niet meer worden verleend, zonder dat er eenige regtbank bestaat om het rijk tot het verleenen van de subsidie te verpligten. Volgens sprekers overtuiging zal de verwerping van het voorstel eene ontzettende stagnatie en verwarring in de dienst doen ontstaan; de kalamiteuse polders zullen zich bezwaard gevoelen; ontevredenheid zal worden verwekt, ja de *zeeweringen* — het *eenige* bolwerk van ons bestaan, waartegen de stormen immer blijven kampen of de schikkingen met de regering omtrent de kalamiteuse polders zijn afgeloopen of niet — zullen lijden. Tegenover een triumf, zegt spreker, staat een vergaan, en dan zal niet meer de spreuk: „Luctor *et emergo*", *maar die* welke in 1751 op zekere munten geslagen werd, de spreuk der zeeuwen wezen, namelijk het „Luctor et ementor!"

De heer de Jonge leest uit het voor hem liggend aangehaald centraal verslag de periode voor waarbij eene geheele afdeeling de verklaring aflegde dat het de laatste maal was dat zij de heffing van opcenten op de kalamiteuse polders zou goedkeuren. Spreker wijst echter op de vraag naar *voorstellen tot regeling welke bij die verklaring* in bedoeld rapport gevoegd was, en op het voldaan verlangen, daar die voorstellen niet alleen zijn gedaan, maar men ook in overleg is getreden met de regering. Gedeputeerde staten ontbreekt het niet aan ernst om de hoogste belangen van dit gewest te bevorderen, zoo dat het *volgens spreker een zeer* onvoorzigtige stap zou zijn, om hangende de regeling tegen hun voorstel te stemmen.

De *voorzitter* wil met een paar woorden *de grief* wegnemen welke tegen gedeputeerde staten is gerigt dat het nu behandelde voorstel eerst ter elfder ure is ingediend. Dit heeft niet aan gedeputeerde staten of aan de regering gelegen, maar is het gevolg van den drang der omstandigheden. *Ware het mogelijk geweest de aangevangen regeling* te eindigen, dan zou de minister niet in gebreke zijn gebleven. In het voorstel van gedeputeerde staten ligt dan ook opgesloten, volgens spreker, om de bestaande heffing onveranderd te laten zoo lang de regeling niet is afgeloopen, ter*wijl hij tevens de verzekering geeft dat de minister er slechts* met moeite toe gekomen is om hem als voorzitter het doen van dit voorstel op te dragen. Overigens vereenigt de voorzitter zich met de gevoelens van den laatsten spreker.

Daar de naam van den heer van den Bosch is genoemd, wil *deze heer ook zijne stem motiveren. Hij* betuigt nog de zelfde overtuiging als vroeger te hebben, maar aan de andere zijde heeft hij lang overwogen of het belang van Zeeland medebrengt thans het statu quo te verbreken, na

welke naauwkeurige overweging hij zich voor het voorstel moet verklaren.

Andermaal verkrijgt de heer Verhagen het woord. In de eerste plaats tracht hij de door den spreker uit Noord-Beveland betuigde verwondering over de felle oppositie te doen ophouden, en geeft hij zijne vreugde te kennen dat, terwijl noch de heer Moolenburgh noch de heer de Jonge tot de straks door hem aangehaalde afdeeling hebben behoord, de eerste niet heeft geaarzeld te verklaren dat hij in elk geval de verklaring in bedoeld centraal verslag gedaan zou onderschreven hebben. Ook betuigt hij zijne ingenomenheid met de door den heer Cau gedane vraag, of andermaal gelden aan den polder Walcheren zullen worden toegekend; terwijl hij zegt over de opgemerkte kleine vergissing in het geven eener definitie van het eminente hoofd niet te willen spreken. — Het hoofdbezwaar der verschillende sprekers was, naar hij opmerkt, verwarring, en zelfs ging de afgevaardigde uit Noord Beveland zóó ver dat hij verklaarde dat geen lid in gemoede kon overtuigd wezen dat bij afstemming van het voorstel er geene verwarring ontstaan zou. Het spijt spreker dat men hem schijnt te hebben voorbijgezien, die volstrekt geen verwarring ducht. — Voorts herinnert hij dat men gehoord heeft dat de minister door den drang der omstandigheden niet eer heeft kunnen toegeven om het voorstel te laten doen. Doch zijns inziens zal de goede wil des ministers eerst dan blijken, als de staten het hun gegeven predikaat van onhandelbaarheid vervangen door dat van handelbaarheid. Het middel daartoe is: steeds toegeven; doch de vraag: mag men toegeven? moet ontkennend beantwoord worden. Zoo lang toch de kalamiteuse polders niet betalen wat zij betalen moeten, zoo lang is het niet gebleken dat de middelen ontoereikend zijn. — Wat betreft het gevoelen omtrent het terugstooten van de ter hulp toegestoken hand, erkent spreker dat dit niet wenschelijk is, maar hij is overtuigd dat een man als de minister van binnenlandsche zaken, van wien het te betreuren is dat hij ook bij zijn hierzijn zoo weinig onderzoek schijnt te hebben ingesteld, uit de verwerping van het voorstel geen ergernis zal nemen. Wie nu in de aanname van het voorstel het middel ziet om den minister te bewegen tot niet toepassing der wet, spreker laat hem vrij, terwijl het ontwijfelbaar is dat door de vernieuwde heffing dier belasting de staten van Zeeland hunnerzijds aan den minister blijk zullen hebben gegeven van de meest handelbare te zijn.

De heer Hammacher wederlegt met een enkel woord de beschuldiging van inkonsekwentie bij de opposanten, door het lid uit Noord-Beveland aangevoerd. Spreker verklaart onder die opposanten eene eerste plaats te bekleeden en het voorstel niet te kunnen aannemen omdat het geld niet verantwoord wordt.

De heer Bijhau verklaart alleen zijne stem voor het voorstel te zullen geven, wegens den drang der omstandigheden.

Tot zijn leedwezen zegt de heer Vader te hebben gehoord dat de sprekers uit Goes en Groede uit het door hem aangevoerde een persoonlijke grief hebben opgevat. Hij geeft echter de verzekering dat het volstrekt zijne bedoeling niet is geweest om iemand te grieven.

De heer Cau verklaart alleen wegens den drang der noodzakelijkheid voor het voorstel te stemmen.

De heer Hennequin zegt daarentegen dat hij er tegen is. Reeds 12 jaren geleden beschouwde hij de heffing der opcenten als onwettig; het gebeurde in de buitengewone vergadering van mei, waarvan hij kennis heeft genomen, heeft zijne zienswijze niet veranderd.

Alsnu worden de beraadslagingen gesloten en het voorstel in omvraag gebragt, dat met 20 tegen 12 stemmen is aangenomen. Tegen stemden de heeren Hammacher, Hennequin, Fokker, van Eck, Mazure, Kakebeeke, van der Vliet, Pierssens, de Casembroot, Lambrechtsen, Hombach en Verhagen.

De zitting wordt geschorst tot des avonds ten 7 ure.

Avondzitting van 6 november.

De heeren Uyttenhooven en Vis, die des voormiddags tegenwoordig waren, blijken in deze zitting afwezig te zijn.

Alsnu komen in behandeling de konklusiën der rapporten van de kommissie der verzoekschriften, omtrent de ingekomen adressen in den voormiddag uitgebragt en ter griffie nedergelegd, ten aanzien van:

a. Het adres van burgemeester en wethouders van Veere namens den raad dier gemeente, om geldelijke hulp voor de voltooijing van de verbetering der haven aldaar.

De heer de Jonge verzoekt dat de konklusie van het rapport nog eens worde voorgelezen, waaraan door den griffier op uitnoodiging des voorzitters is voldaan. Blijkens ons verslag van de voormiddagzitting strekte die konklusie tot inwilliging van het tweeledig verzoek, namelijk om een tijdelijke geldelijke tegemoetkoming van f 3.750, voor één jaar, en een renteloos voorschot van f 2 955 uit de fondsen voor verbetering van wegen.

De beraadslagingen hieromtrent aangevangen zijnde, verklaart de heer Hennequin dat hij van ganscher harte zijne stem in het belang van Veere wil uitbrengen, maar dat hij niet geacht wil worden zich daardoor voor het vervolg jegens andere hulpbehoevende gemeenten te verbinden.

De heer Cau, lid der kommissie voor de verzoekschriften, beaamt het gezegde door den vorigen spreker, doch merkt tevens op dat ook de strekking van het rapport geenszins is om voor het vervolg voor anderen eenig dergelijk uitzigt te openen.

De heer Hammacher herinnert dat al hetgeen voorstellen tot wegsverbetering betreft het uitvloeisel is van zijn voorstel, in 1850 gedaan doch verworpen, om voor wegen, overzetveren enz. gelden beschikbaar te stellen. Hij verlangt echter eene inlichting van gedeputeerde staten of bij het besluit van 1862, tot eene geldleening van f 525 000, mede een uitvloeisel van zijn in 1852 en later door anderen in gelijken geest gedane voorstellen, niet is bepaald dat niet alleen voor wegen maar ook voor andere zaken geldelijke voorschotten zullen worden verschaft.

Te gelijker tijd wenscht de heer de Jonge van gedeputeerde staten te vernemen of men, bij aanname van de konklusie van het rapport, waarbij wordt voorgesteld om plus minus f 3000 uit het fonds voor wegsverbetering als voorschot te verstrekken ten behoeve van waterwegen, niet in het ongereede zal raken.

De heer Fokker geeft, namens gedeputeerde staten en als lid der kommissie voor de verzoekschriften, de verlangde inlichtingen. Ten opzigte der vraag van den heer Hammacher komen zij in hoofdzaak hierop neder dat in het besluit van 1862 alleen gesproken wordt van wegen, hetgeen natuurlijk zamenhangt met het besluit van 1852 tot eene geldleening van f 100.000. Het hoofddenkbeeld van het laatste besluit was, om gelden beschikbaar te stellen voor besturen, die met geleend geld wegen zouden willen verbeteren, waarbij tevens het beginsel was aangenomen dat goede aanlegplaatsen, veren enz. mede voorwerpen zijn van provinciaal belang. De subsidiën en renteloze voorschotten dien ten gevolge voor havens enz. verleend, werden echter steeds afzonderlijk gehouden en niet uit de bepaald voor wegen bestemde fondsen verstrekt. Dit blijkt ook uit de begrootingen waarop immer de eerstbedoelde uitgaven afzonderlijk, en de gelden voor verbetering van wegen steeds in ééne som te vinden zijn, zoo dat werkelijk een fonds voor die wegen is gemaakt. Uit vrees nu dat de thans aangenomen verhooging van opcenten niet voldoende zou wezen wenscht men het verlangde voorschot uit het fonds voor wegsverbetering te verstrekken. — De vraag van den heer de Jonge gelooft spreker ontkennend te mogen beantwoorden, op grond dat van de f 125,000, voor verbetering van wegen op de begrooting gebragt, heden morgen over f 100,000 is beschikt, zoo dat nog beschikbaar blijft f 25.000 welke worden vermeerderd met f 29.000 welke aan het gemeentebestuur van Westkapelle waren verleend doch door dat bestuur zijn opgezegd, zoo dat men nog over f 54.000 te beschikken heeft. De termijn voor de aanvragen om renteloze voorschotten wordt den 25 december e. k. gesloten, en ofschoon nadere aanvragen om voorschotten van de heeren Vogelvanger c. s en van den heer Versluys worden te gemoet gezien, zoo is het niet denkbaar dat die aanvragen vóór 25 december zullen zijn ingekomen. Ten opzigte van eene aanvrage van Vrouwepolder vóór dat tijdstip is nog niets officiëel bekend, doch in ieder geval zal, indien aan de heeren Vogelvanger c. s. bij aanvrage een som van f 32.000 wordt verleend, zoo lang de heer Versluys niet gereed is, nog genoeg overblijven voor het geval dat eene aanvrage van Vrouwepolder vóór 25 december mogt inkomen.

De heeren Hammacher en de Jonge betuigen hunnen dank voor de ontvangen inlichtingen. De eerste verklaart dien ten gevolge voor het rapport te zullen stemmen. De laatste zegt dat zijne bezwaren niet geheel zijn weggenomen. Hij wil niet beweren dat het gevraagde voorschot niet uit de ter beschikking overblijvende som kan worden voldaan, doch hij verlangt te weten waarop het plan berust der geldleening van f 525.000, waarin gesproken wordt van gelden voor renteloze voorschotten ten behoeve van wegsverbeteringen waarmede schijnt te worden bedoeld land- en geen waterwegen. De heer Cau deelt mede dat de kommissie eenigzins het bezwaar van den heer de Jonge deelde, doch daar zij geen kans zag het verzoek op eene andere wijze in te willigen en het bedrag niet hoog is, heeft zij geadviseerd tot den voorgestelden maatregel.

Volgens den heer Hennequin zal het ter beschikking blijvende cijfer van f 22.000 nog aanzienlijk klimmen ten gevolge der toepassing van de omtrent de aannemers gemaakte bepalingen tot inhouding van een gedeelte der aannemingsom. En nu vraagt spreker zich af, waartoe die gelden beter zouden kunnen worden gebruikt dan om de hulpbehoevende gemeente Veere te helpen.

De heer van der Bilt ondersteunt den heer de Jonge, in de meening dat het gevaarlijk is den voorgestelden weg te bewandelen. Het eerste gedeelte van het verslag neemt hij gaarne aan, maar het laatste bestrijdt hij, als geheel in strijd zijnde met het in 1862 genomen besluit. Uit de ten aanzien van dat besluit overgelegde staten blijkt dat de gelden uitsluitend bestemd zijn tot verbetering van wegen. Zoo er gelden uit dat fonds overschieten, dan moeten die gevoegd worden bij de in het volgende jaar beschikbaar gestelde, terwijl het bovendien nog onzeker is of vóór 25 december geene aanvragen meer zullen worden gedaan. Om een en ander is hij er tegen het gevraagde renteloos voorschot toe te staan.

De voorzitter betuigt zijn leedwezen over den tegenstand dien het voorstel ondervindt, omdat naar zijn oordeel er werkelijk behoefte voor Veere bestaat en het verzoek zonder eenig bezwaar kan worden ingewilligd, daar het nog geen f 3000 geldt.

De heer Fokker beantwoordt het lid dat zich heeft beroepen op de staten welke bij het voorstel van het vorige jaar waren gevoegd, en toont met cijfers aan dat er geen vrees behoeft gekoesterd te worden dat bij inwilliging van het door Veere gedaan verzoek niet in de andere behoeften zou kunnen worden voorzien.

De heer van der Bilt geeft echter te kennen dat hij bedoelde tabellen alleen heeft geciteerd om te doen uitkomen dat de bedoeling van het besluit nimmer is geweest renteloze voorschotten voor waterwegen te verstrekken.

Op voorstel van den heer Cau wordt het voorstel der kommissie, als uit twee deelen bestaande, gesplitst en de beide onderdeelen afzonderlijk in omvraag gebragt. Het eerste gedeelte — strekkende om aan de gemeente Veere voor een jaar een voorschot van f 3.750 te verleenen voor de verbetering harer haven — is met algemeene stemmen aangenomen. (De heer Hombach was bij deze stemming afwezig.) Het tweede gedeelte, — betreffende het verleenen van een renteloos voorschot aan die gemeente van f 2,955 uit de fondsen voor wegsverbetering, — is goedgekeurd met 26 tegen 6 stemmen. Tegen stemden de heeren Buteux, van der Bilt, van Eck, Pierssens, de Casembroot en de Jonge.

b. Het adres van het bestuur van het departement Middelburg der Nederlandsche maatschappij tot bevordering van nijverheid. — De konklusie van het rapport strekt om het eerste gedeelte toe te staan en gedeputeerde staten te magtigen tot uitbetaling van het vastgestelde maximum van f 400 uit de provinciale fondsen voor de in 1864 alhier te houden algemeene vergadering dier maatschappij; doch in de tweede plaats om aan de adressanten te kennen te geven dat er geene termen bestaan tot het verleenen eener premie voor den te gelijker tijd te houden wedstrijd van brandspuiten en brandbluschmiddelen.

Deze konklusie is, zonder beraadslaging, bij akklamatie aangenomen.

c. Het adres van J. le Roy, te Sluis, strekkende om een deel der vestingwerken aldaar tot bouwland geschikt te maken. — Zoo als wij in ons verslag der voormiddagzitting mededeelden, strekte de konklusie van het rapport tot afwijzing van het verzoek.

De heer Vader acht deze konklusie volkomen in overeenstemming met art. 24 van het reglement van policie voor de polders in Zeeland. Hij meent evenwel uit het slot van het adres van le Roy vernomen te hebben dat de bedoelde wal hooger is dan de hoogste zeedijk. Zoo dit waar is, dan is het zijns inziens wenschelijk te besluiten dat het verzoek in zoo verre zal worden ingewilligd dat de wal tot eene aan te wijzen hoogte zal worden afgenomen.

De heer Risseeuw doet zich kennen als de steller van het adres. Hij gelooft dat dit adres verkeerd begrepen wordt, daar, voor zoo ver hij weet, het hier geldt een geheel geïsoleerd stuk wal. Zijns inziens is het onjuist als men zegt dat die wal zou gelegd zijn ter vervanging van een zeedijk. Om deze zienswijze te verdedigen treedt hij in eene plaatselijke beschouwing, onder verzekering dat, zoo hij dwaalt, hij dwaalt ter goeder trouw. Voor een en ander beroept hij zich op den heer Hennequin, die beter met den lokalen toestand bekend is.

Op verzoek van den vorigen spreker neemt de heer Hennequin alsnu het woord, doch blijkt daarbij met den heer Risseeuw geheel van gevoelen te verschillen. Naar zijne meening, die hij reeds persoonlijk aan den adressant heeft te kennen gegeven, is het verzoek niet vatbaar voor inwilliging en moet hij zich tot zijn leedwezen vóór het rapport verklaren.

De heer Cau merkt op dat de kommissie niet anders kon voorstellen dan zij heeft gedaan, daar de adressant zelf heeft erkend dat de bedoelde wallen waterkeerende dijken moesten vervangen, zoo dat zij binnendijken zijn. Zijn het, zegt spreker, geen binnendijken, dan behoeft hij geene toestemming der staten tot het beoogde doel; doch zijn het wel binnendijken, dan vallen zij in de termen van art. 24 van het reglement van policie voor de polders in Zeeland.

Vervolgens worden de beraadslagingen gesloten.

Met 27 tegen 3 stemmen is het advies der kommissie goedgekeurd, zoo dat het verzoek is afgewezen. Tegen stemden de heeren Hammacher, Vader en Risseeuw.

d. Het adres van P. J. Vermast, te IJzendijke, om wijziging van art. 3 van het reglement voor de provinciale veeartsen, ten einde daardoor in de gelegenheid te worden gesteld om als provinciale veearts 3e klasse te IJzendijke te kunnen worden aangesteld.

De konklusie van het rapport, strekkende om het adres te stellen in handen van gedeputeerde staten, ten einde daarop zoo noodig te beslissen, is zonder hoofdelijke omvraag goedgekeurd.

De uitvoering der genomen besluiten en de resumtie der notulen wordt aan gedeputeerde staten opgedragen, waarna de voorzitter deze najaarsvergadering in naam des konings sluit.

Verbetering.

De heer Risseeuw verzoekt ons mede te deelen dat bij de behandeling van het voorstel betrekkelijk de stoombootdienst op de Wester-Schelde door hem niet gezegd is „Te Breskens is men gewillig, *maar daar deugen de schippers niet*," zoo als in het verslag onzer vergadering vermeld staat. Dit zou moeten geweest zijn „Te Breskens is men gewillig *maar daar zijn geen schippers*."

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.